

SZÓSZÉK – ŪRASZTALA

DR. KOVÁCS LAJOS

AZ ISTENI MEGBÍZÁSRA ADANDÓ VÁLASZ

Ézs 1,18; Jer 1,4—9

Gyakran hangzik a megállapítás, hogy az unitárius vallás az Ūjszövetség vallása. Ez a tétel azonban vallásunk sajátosságaképpen csupán abban az értelemben fogadható el, hogy hitéletünkben és szószéki szolgálatainkban az Ūjszövetség központibb helyet foglal el, mint az Őszövetség, mert vallásunk alaptételei a Jézus tanítását magábanfoglaló evangéliumokban, tehát az Ūjszövetségben található meg. Több mint négyszázéves történelmünk folyamán vallásunk életében minden időben jelentős szerepet játsztak azok az őszövetségi könyvek is, amelyeknek szerzői feltétlen istenhitükkel és korukat messze megelőző, sok vonatkozásban forradalmi tartalmú valláserkölcsei mondanivalójukkal a jézusi evangélium előkészítői voltak.

Ebben a tekintetben első helyen állanak az őszövetségi próféták, az Isten embereinek nevezett, félelmet nem ismerő, még a királlyal is szembeszállani kész nagyszerű férfiak, akik meggyőződésük szerint azt hirdették vagy azt vetették papírra, amit Isten velük az elragadtatottság, az egyedülálló lelki élmény, az elhívó látomás rendkívüli pillanataiban közölt, és ami őket prófétákká magasztosította.

A felolvasott két bibliai rész szerint ilyen elhívó látomásban részesült két és fél ezer évvel ezelőtt Ézsaiás, majd több mint száz évvel később Jeremiás, amelyek őket egész életükre szólóan Isten üzenetének megingathatatlan, öntudatos szószólóivá tették.

* * *

A mai napon gondviselő Istenünk jóvoltából ezzel az ünnepi istentisztelettel Teológiai Intézetünk unitárius vallású hallgatói, tanárai és alkalmazottai részére megnyitjuk az 1978—79-ik tanulmányi évet. Feltesszük a kérdést: mit űzen az útnak indulás órájában a két felolvasott alapige? Megállapíthatjuk, hogy űzenetük általánosságban szól a gyülekezet minden egyes tagjához, de fokozott hangsúllyal hangzik ifjaink felé, akik ebben az évben tanulmányaikat folytatják, és azok felé is, akik a mai nappal válnak lelkészi szolgálatra készülő hallgatókká.

* * *

Ézsaiás próféta elhívó látomása a tudósítás szerint a jeruzsálemi templomban ment végbe. Ő maga Istent nem, csupán fényes trónját és ragyogó palástjának a szélét látta. A templom kápráztató fényében szeráfoknak nevezett óriási lények ajkain hangzott a dicsőítő ének: „Szent, szent, szent a Seregek Ūra; teljes mind a széles föld az ő dicsőségével.” Közben a szeráfok egyike az áldozati oltárról egy fogóval egy izzó széndarabot emelt fel, azzal a prófétához repült, és ajkait megérintette, miáltal ő megtisztulva hallhatta Isten hozzá intézett szavait: „Kit küldjek el? Ki megyen el nekünk?” A próféta pedig mély, remegő áhítattal és túlaradó boldogsággal így felelt: „Imhol vagyok én, küldj el engem.”

Jeremiás is, Ézsaiáshoz hasonlóan, még egészen fiatal volt, amikor elhívó élményben részesült. Így szólt hozzá Isten: „Prófétának rendelvek téged a népek közé.” Jeremiás azonban így felelt: „Ah, ah, Ūram, Isten én nem tudok beszélni, hiszen ifjú vagyok én.” Isten azonban így folytatta beszédét: „Ne mondd ezt: ifjú vagyok én, hanem menj mindazokhoz, akikhez küldelek téged, és beszéld

mindazt, amit parancsolok néked.“ Végül Isten megillette Jeremiás száját, ezt mondván: „Íme, az én igéimet adom a te szádba.“

Kedves Atyámfiai, Testvéreim! Mindkét látomásnak van egy közös vonása. Ézsaiás ajkait Isten angyala az oltárról vett izzó szénnel érinti meg, ami által tisztátalan volta megszűnik. Jeremiással is, más formában ugyan, de lényegében ugyanez történik. Az ő ajkait maga Isten illeti meg és teszi őt tisztává. A tudósítás szerint Isten személyesen adja a próféta szájába azt, amit hirdetnie kell; ő maga ad neki felhatalmazást arra, hogy az ő nevében prófétáljon és a körülmények követelményei szerint „irtson, pusztítson, romboljon, építsen és plántáljon“. Ez azt jelenti, hogy egyfelől harcolnia kell a bálványimádás, az erkölcstelen, gonosz, gyűlölködő gondolkozás és cselekedetek ellen, másfelől építenie és plántálnia kell az igazat, a szépet, a jót, az Istenben való feltétlen hitet és bizalmat.

Egy lényeges pontban azonban eltérés mutatkozik a két próféta között a látomás kapcsolatos első magatartás tekintetében.

Ézsaiás az élmény hatása alatt remegő áhitattal, de azonnali döntéssel így válaszol: „Imhol vagyok, Uram, küldj el engem!“ Ez a határozott igen, a próféta nagyszerű jellegzetessége nem volt csupán pillanatnyi, szalmalángszerű fellobbanás. Ézsaiás egész életével és hosszú évtizedekre kiterjedő missziói tevékenységével az Isten iránti feltétlen, megingás nélküli hűség megtestesítőjének bizonyult.

Jeremiás egyénisége és lelkisége sok tekintetben különbözik az Ézsaiásétól. Ő az isteni megbízás elől az elején igyekszik valamiképpen kitérni. Megretten a túl nagy felelősség reánehazódó súlyától. Ugy érzi, hogy se elég tapasztalattal, se a meggyőzés tudományával, se megfelelő szónoki képességgel nem rendelkezik; nem érez magában elég erőt és bátorságot arra, hogy a nép életének válságos, döntő időszakában honfitársaihoz elég hatással, eredményesen szólani és az isteni megbízásnak maradéktalanul eleget tenni tudjon. Végül is Isten határozott felhívása alapján vállalja a nehéz, népszerűtlen, de gyönyörűséges terhet, és Isten megbízásának odaadó, önfeláldozó, mindvégig hűséges hordozójává válik. Tudjuk, hogy mindkét próféta, különböző alaptermészetük, lelki alkatuk és vérmérsékletük ellenére, egymástól sok tekintetben eltérő módon, de a nép életében magasztos történelmi hivatás betöltőjének, a nagy próféták között is a legnagyobbaknak bizonyult, és az izraelita nép jövődjének kifermálódását döntő és áldott módon befolyásolta.

Kedves Atyámfiai, Testvéreim! Vannak teológiai hallgatóink között olyanok, akik gyermek- és ifjúkoruk óta készültek lélekben arra, hogy egykor egy gyülekezet lelki vezetőjévé válva, buzgó, öntudatos lelkészi tevékenységükkel, szent hivatástudattal szolgálják népünket és egyházunkat. Ha nem is mindig tudatosan, de ösztönszerűen újra meg újra hallották lélekben Isten feléjük intézett kérdését: „Kit küldjek el? Ki mégyen el nekünk?“ Ők pedig lélekben boldog érzések között így válaszoltak: „Istenem, édes jó Atyám! Imhol vagyok én, küldj el engem!“ Most pedig boldogok, hogy megérhették azt az időt, amikor hivatásukra szakszerűen készülhetnek fel.

Vannak viszont olyan ifjaink, akik az isteni hívó szózatot még nem fogták fel, akikben a teológiai intézetbe való belépésük idején vagy talán még azután sem vált egyelőre elég tudatossá a lelkészi szolgálat magasztos volta, a feltétlen istenhít, a nagy döntés Isten és az ember feltétlen, alázatos, öntudatos szolgálata mellett.

Kedves Ifjú Testvéreim, ti magatok tudjátok, hogy Ézsaiáshoz, vagy Jeremiáshoz álltok-e közelebb a nagy döntés azonnali elhangzása tekintetében, vagy időre van még szükségetek ahhoz, hogy lelketekben a szent elhatározás, az Isten és az evangélium ügye melletti döntés kifermálódjék.

Egy lényeges dologgal tisztában kell lennetek. A döntésnek, ha az Ézsaiás szellemében bennetek megtörtént, titeket életetek végéig kell kísérnie. Ha pedig még nem ment lelketekben végbe, Jeremiáshoz hasonlóan, nem túl hosszú idő után el kell hangzania, meg kell történnie. Minél előbb el kell hangzania a döntésnek, a válaszádnak erre az alapvetően fontos kérdésre: akartok-e, tudtok-e tiszta szívből, a hit és értelem fényével és világosságával, a jézusi evangélium alapján álló egyházunk, Dávid Ferenc egyháza hűséges, buzgó, prófétai lelkületű szószólóivá, jézustanítványokká magasztosulni?

Ti kényszerítés nélkül, saját elhatározásotok alapján léptétek át intézetünk küszöbét. Lelkiismeretetek szavára hallgatva, döntenetek kell. Ha pedig úgy érzitek, hogy Isten hívó szavára nem tudtok így felelni: „Imhol vagyok, Atyám,

Istenem, küldj el engem", az a becsületes dolog, hogy intézetünk kapuján kilépve, világi pályán igyekezzetek érvényesülni, hivatásokatak betölteni.

Ha azonban elhangzik ajkaitokon és lelketekben az áldott, igenlő válasz, egyházunk tanáraival és nevelőivel együtt mindent megtesz azért, hogy a lelkeszi szolgálatra kellőképpen felkészítve, ti az evangélium ügye hűséges, eredményes hordozóivá váljatok.

Imádkozzunk teológiai évnyitó ünnepünkön Istenünkhöz azért, hogy áldja meg mindnyájunk őszinte áhítatát, buzgó lélekáldozatát, a jézusi kettős szeretetparancsból fakadó cselekedeteinket és egész életünket. Imádkozunk azért, hogy győzzön a jó a rossz felett, a béke és szeretet ereje és hatalma a gyűlölet, a sötétség, a háború felett, hogy tudjuk mindannyian zavartalan áhítattal hallgatni ennek a tanulmányi évnek a folyamán is az evangélium szent biztatását, hogy az minket mindannyiunkat tudjon hivatástudatunkban, egyházunkhoz való buzgó ragaszkodásunkban megerősíteni, mindennapi kötelességeink feltétlen teljesítésére ösztönözni és az evangéliumi életparancs kötelező voltára eszméltetni.

A gondviselő Isten áldása, békessége, gondviselése nyugodjék meg Teológiai Intézetünknek ebben a tanulmányi évben végzendő nemes munkáján és a gyülekezet minden egyes tagján. Amen.

GOLLAND, BRIAN

AZ EGYSÉG SZELLEMEBEN

1Móz 11,8—9

A genézisbeli Bábel torony-történet érdekes több szempontból is, főként azonban azért, mert írójának eszmevilágába enged bepillantást, példa erre az, ahogyan Isten természetét felfogták és elgondolták. Az Ószövetség történeteinek nagy része és más szentíratoké is azért keletkezett, hogy választ adjanak azokra a kérdésekre, amelyeket az általunk is ismert szokásokkal, nevekkel és élethelyzetekkel kapcsolatban az ókori ember feltett. Ez a történet világosan felel a kérdésre, miért van az, hogy bár az emberi fajok egy közös ősről vezethetők vissza, mégis olyan sokféle nyelvet beszélnek.

A felelet az volt, hogy Isten látva a hatalmas munkálat tervét és azt, hogy egységes emberiség milyen megvalósításra képes, féltékeny lett, és azonnal közbelépett, hogy ennek az egységnek véget vessen.

Századoknak kellett eltelniök, míg az emberek vagy legalábbis egy részük megtanulta, hogy a világban levő válaszfalak, amelyek gátolják a javak- és eszmecseréket, és amelyek türelmetlenséget, nyugtalanságot, bizalmatlanságot és háborút okoznak, nem isteni eredetűek és nem változhatatlanok, hanem emberi művek, amelyeket le lehet és le is kell rombolni és megszüntetni.

A tudomány érdeme, hogy hozzásegítette az embert annak a felismeréséhez, hogy a világ egysége ma már nemcsak lehetséges, de civilizációnk fennmaradásának és folytatásának a feltétele is. A világ egységének gondolata kényszerítő erőként hat ma ránk, mint szilárd, kikerülhetetlen tudományos tény, és nekünk fokozatosan felebarátaink őrizőivé kell válnunk, akarva nem akarva, és ennek érdekében mindent meg is kell tennünk legjobb tehetségünk szerint.

A biológusok nem foglalkoznak a fajok történetével és kifejlődésével, őket az élet kialakulása érdekli: az életé, amely egységes, hiszen egyetlen törvény irányítja, még ha ezer és ezer különféle formát is ölt.

Az IARF oxfordi kongresszusán elmondott prédikáció. Rövidített szöveg: fordította dr. Szabó Árpád.